

Nr 84.

Ankom till Riksdagens kansli den 6 maj 1910 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af kronan tillhörande jordägareandelar i grufvor.

(1:a A.)

I en till Riksdagen aflåten, till jordbruksutskottet för förberedande behandling remitterad proposition (nr 174) af den 15 april 1910 har Kungl. Maj:t, under återopande af bilagd utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att för tiden intill den 15 maj 1911 medgifva, att Kungl. Maj:t må äga åt svenska män, i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer, mot årlig afgift och under de villkor i öfrigt, Kungl. Maj:t fastställer, under en tid för hvarje gång af högst tjugu-år upplåta begagnandet af kronan tillhörande jordägareandelar i grufvor, med rätt därjämte för den, som erhållit upplåtelse, att vid upplåtelsetidens utgång äga företräde till förnyad upplåtelse, därest sådan ifrågakommer.

Till ofvannämnda statsrådsprotokoll har departementschefen i ärendet anfört följande:

»Under en följd af år har Riksdagen för ett år i sänder räknadt från och med den 15 maj ena året till samma dag följande år medgifvit, att Kungl. Maj:t skulle äga åt svenska män, i den ordning Kungl. Maj:t fastställde, under en tid för hvarje gång af högst tjugu år mot afgift och villkor i öfrigt, som det skulle tillkomma Kungl. Maj:t att bestämma, upplåta begagnandet af den kronan tillkommande jordägareandel i grufva, med rätt därjämte för den, som erhållit upplåtelsen, att vid upplåtelsetidens utgång äga företräde till jordägareandelens öfvertagande äfven för en förnyad upplåtelse tid, därest sådan ifrågakomme. Dyligt medgifvande lämnades äfven af 1909 års Riksdag för tiden intill den 15 maj detta år.

Enligt gällande grufvestadga skall å kronojord, som innehafves under ständig besittningsrätt eller är anslagen till boställe, kronoåbon eller boställshafvaren tillgodonjuta jordägareandelen. Det är således endast i fråga om annan kronojord, som förenämnda medgifvande kan komma att vinna tillämpning. Nu har Kungl. Maj:t den 11 sistlidna februari på chefens för justitiedepartementet föredragning beslutat föreslå Riksdagen antaga lag om ändrad lydelse af vissa §§ i grufvestadgan i öfverensstämmelse med ett af nämnda departementschef framlagdt förslag. Enligt detta skulle inmutning å annan kronojord än sådan, som innehades under ständig besittningsrätt eller vore till boställe anslagen, ej vidare kunna äga rum. I stället skulle rätt att å sådan jord, hvarå inmutning ej vidare skulle förekomma, eftersöka och bearbeta mineralfyndigheter af de slag, som nu äro föremål för inmutning, kunna vinnas under form af nyttjanderätt, på sätt hvarom vidare förmäles i det förslag till bestämmelser angående undersökning och tillgodogörande af mineralfyndighet å viss kronojord, hvilket jag den 11 februari innevarande år förelagt Kungl. Maj:t. Några nya jordägareandelar i detta ords tekniska betydelse skulle således icke vidare uppkomma för kronan.

Då emellertid den ifrågasatta lagen är afsedd att träda i kraft först den 1 oktober innevarande år och således till dess nya jordägareandelar kunna tillfalla kronan samt dessutom redan uppkomna jordägareandelar alltjämt synas böra, såvidt möjligt, göras inkomstbringande genom utarrendering, torde ett medgifvande, motsvarande förenämnda af föregående årens Riksdagar lämnade, böra hos Riksdagen äskas äfven för nästa ettårsperiod».

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition.

Stockholm den 6 maj 1910.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.